

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de AAMBINDER

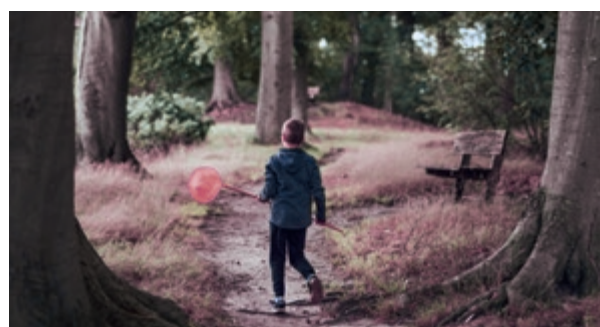
GEREFORMEERDE GEMEENTE
ROTTERDAM-CENTRUM

04 De verleiding van
het compromis

06 De vrolijke ruil

19 Voor Mijn aangezicht

Jona in Gods oog

ds. H. Brons, Moerkapelle

Wie een mens in nood ziet, hoeft hem niet te vragen of hij geholpen wil worden. Vanzelfsprekend wil hij dat. En ook niet waarom hij in de problemen is geraakt. Eerste hulp is het belangrijkste. Maar als de hulp uitkomst brengt, komt er toch een moment van terugblikken. Hoe is het zover gekomen?

► Ik ben uitgestoten van voor Uw ogen; nochtans zal ik den tempel Uwer heiligheid weder aanschouwen.

Jona 2:4

De dood voor ogen

Hier blikte een mens in nood terug. Zijn naam is Jona, dat betekent duif. Een duif is soms een boodschapper. Inderdaad is Jona boodschapper. Hij is een profeet van God, gezonden naar Ninevé. Zijn boodschap is er een van oordeel. Maar Jona wil niet. Want Ninevé is de vijand, en hij gunt de vijand die boodschap niet. Is dat

barmhartig van Jona? Nee, juist niet. Want hij weet dat de Heere een genadig en barmhartig God is, lankmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbend over het kwaad (Jona 4:2). En daarom wil Jona niet. Hij weigert dienst aan de stad waaraan God in Zijn toorn gedenkt aan Zijn ontferming.

Dat is geen beste tijd, als we dienst weigeren. Hebt u daar ervaring mee? Dan herkent u iets van Jona. Jona ging zo ver mogelijk van God vandaan. Zo diep mogelijk daalde Jona af, tot in het ruim van het schip. Daar sliep Jona een diepe slaap. Het is een beeld van de doodslaap die de eerste wegloper Adam over al zijn kinderen heeft gebracht.

En nu is de Heere Jona tegengekomen. Hij gebruikte daar de wind voor die op het water valt. De wind is als Gods Geest. Die kan, zwevend op de wateren, Zijn scheppingswerk doen. Maar de wind kan ook Gods oordeel brengen. Zo is het hier bij Jona. Bij die wind voegt de Heere het woord van de schipper: Word wakker, Jona, hardslapende! En dan gaat Jona eraan. Gewillig laat hij zich werpen in de golven van Gods toorn. De bemanning ziet dat Gods toorn gestild wordt. En terwijl hier Gods oordelen over de zee gaan, leert Jona gerechtigheid. Hij geeft zich over aan genade.

Jona blikte terug

Jona krijgt in het binnenste van de vis een scherp inzicht in zijn situatie. In het diepste van de zee gunde de Heere leven aan zijn ziel, en nu belijdt Jona hoe het vanbinnen ligt. Dat is het levendmakende werk van de Geest Die eens boven de wateren Zijn scheppingswerk deed, en hier diep in de zee opnieuw schept. Dat blijkt uit Jona's belijdenis. Hij is uitgestoten. Hij ervaart zich als buiten Gods oog. Nu hoort hij nergens meer bij. Natuurlijk is dat een gevolg van zijn

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE ROTTERDAM-CENTRUM

Op 15 januari 1844 wordt er in Rotterdam door ds. W.W. Smitt een Kruisgemeente geïnstitueerd, die bijeenkomt in de woning van Cornelis van den Oever aan de Raampoorlaan. In hetzelfde jaar verrijst er naast diens woning een nieuw kerkgebouw.

Nadat de gemeente in 1863 in tweeën is gescheurd, kerkt men onder meer enkele jaren in de gehoorzaal van een letterkundig genootschap. Van 1870 tot 1901 komt de gemeente bijeen in de Noorderkerk aan het Weenaplein, waarna er een nieuw kerkgebouw met 1000 zitplaatsen aan de Boezemsingel wordt betrokken. In 1928 wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot 1500. Bij het bombardement op Rotterdam, op 14 mei 1940, blijft het kerkgebouw gespaard. In 2018 wordt de Boezemsingelkerk gesloopt en vervangen door een kleiner kerkgebouw met 80 zitplaatsen. Op 14 juli 2019 neemt ds. A. Verschuure de nieuwe kerk in gebruik met een preek over 1 Samuël 22:1-2. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Zijn vuur- en haardstede'. Het aantal belijdende leden bedraagt 52, het aantal doopleden 4.

eigen ongehoorzaamheid. Toch legt hij daar niet de nadruk op. En ook verzet hij zich niet tegen zijn uitsluiting. Wat blijkt hier vooral? Dat Jona niet langer protesteert, maar zich neerlegt aan Gods voeten. Dat spreekt ook uit het diepe verlangen van Jona om Gods heilige tempel te zien. Niets liever wil Jona nu dan die heiligheid eren, ook al moet hij daarvoor naar Ninevé. In deze diepte is hij het eens met zijn Zender.

Roepen wij onze onmacht als excuus in voor onze onwil?

Opnieuw zien

Tegelijk kan Jona het niet doen met de ellendige omstandigheden waarin hij zich bevindt. Zoals ieder schepsel verlangt naar leven, zo ook Jona hier. En tot verwondering klinkt nu een nochtans. Het is een nochtans dat moeiten veronderstelt. Die zijn door Jona niet weg te nemen. En tegelijk is het een nochtans van het geloof. Dat richt zich hier niet op de omstandigheden, maar omhoog. En dat voedt zijn verwachting dat hij de tempel opnieuw in het oog zal krijgen. Het gaat hem niet om de stenen van de tempel, maar om wat de tempel bijzonder maakt. Voor hem is dat de heiligheid van de HEERE. Dat geeft schrik, maar ook verlangen. Dat weet hij uit ervaring. Hier belijdt hij dat hij opnieuw die heiligheid zal ontmoeten. Daarmee gaat zijn oog verder dan Jeruzalem. Het reikt tot in de hemel, waar de Heere troont in volle heerlijkheid. Dat moet een wonder voor Jona geweest zijn. God zal hem ophalen uit de diepte, en brengen in hemelse

paleizen. Daar zal Jona Gods heilige tempel zien, ondanks eigen onwaardigheid.

Het wonder van dit geloven is een geschenk uit de hemel. Zee en vis leken een poort naar dood en hel, maar zijn nu een poort naar de hemel. Daarop hoopt Jona, met een brandend verlangen. Die hoop is geen misschien. De zekerheid ligt niet in Jona, maar in het Voorwerp van zijn verwachting. Niet langer verwacht hij het van eigen keuzes en krachten. Zwemmen gaat niet meer, hier in de vis. Maar het hoeft ook niet meer. Zijn verwachting is op de Heere. Jona zinkt hier op de Rots Die niet wankelt. Jona weet zich hier in Gods oog.

De tempel zien

Nu weet hij dat hij de tempel opnieuw zal zien, met een verwonderend oog. Het is de tempel van Gods heiligheid, en toch geopend voor zondaars als Jona. Het is de tempel, niet alleen van heiligheid, maar ook vrede. Jona's verwachting is op het altaar, en de offerdienst. Wie zo ziet als Jona, die ziet dat zijn zonden op dat Lam zijn. Op Gods tijd zal de Heere Jona op het droge brengen. De Heere zal het goede werk dat Hij in Jona begonnen is, voleinden.

Deze geschiedenis stelt ons voor gewetensvragen. De Heere vraagt hoe gehoorzaam wij zijn aan Zijn Woord. Hij vraagt niet of wij zwemmen kunnen, wel of wij behouden willen worden. Roepen wij onze onmacht als excuus in voor onze onwil? Dat houden we niet vol. Beter is de raad te volgen van de Koning van de Kerk, om bij Hem ogenzalf te kopen om de diepte van onze onwil te peilen en te belijden. Zijn nodiging gaat uit. Zalig wie ogen krijgt zoals Jona. Die zal de tempel van Gods heiligheid in het oog krijgen, en daar vrede vinden in Gods Lam. Zalig wie zo begeert als Jona, die zal verzadigd worden. ♦

Uit:
HET ABC VAN HET GELOOF
dr. A. Comrie
(uitg. De Banier, 2016).

N

NEMEN

Het geloof is ook een 'lopen'. Maar daarover zal ik het niet hebben, omdat ik dit voldoende gedaan heb bij de bespreking van het toevlucht-nemend betrouwen of vertrouwen.

Wat de letter 'M' betreft, hebben we geen bijzondere benamingen aangetroffen. Het enige wat daarvoor in aanmerking zou komen, is dat het geloof te omschrijven is als het 'maken van een verbond met God'. Dat houdt in dat de gelovige Gods genadeverbond toestemt en tot dat verbond toetreedt. Hij neemt dan ook heel strikt de verplichting op zich om van de Heere te zijn en heel nauwgezet en aan de Heere toegewijd te leven [zie hierover een preek van Comrie over Psalm 50:5].

Nemen

Daarom gaan we nu naar de volgende letter, de 'N'. Het geloof wordt hier een 'nemen' genoemd. De benaming van het geloof die deze activiteit te kennen geeft, vinden we vooral in woorden met betrekking tot de instelling van het Avondmaal des Heeren. Wat het gegeven brood betreft, moet er de daad zijn van het 'nemen'. Maar deze benaming wordt ook in betrekking gebracht tot Christus Jezus in Mattheüs 11:29. Vooraf merken we op dat we al over het geloof gesproken hebben als een 'aannemen' van Christus en in en met Hem van alle weldaden van het genadeverbond. Deze weldaden worden voorgehouden en aangeboden als een genadig en uitnemend geschenk dat voortreffelijk en nuttig is en niet te vergelijken met iets anders. Het is een geschenk aan een arme zondaar, die oprecht overtuigd ►

- is van schuld en niets meer heeft om zichzelf te helpen. Hierover zullen we nu echter niet spreken.

Nog enkele zaken

Wel willen we uw aandacht vragen voor enkele zaken die wat deze benaming betreft nog onbesproken bleven.

- a. Het is een 'nemen' met de grootste mogelijke erkenning van de milddadigheid van Hem Die gaf. Hij deed dit uit genade en zonder één enkele verdienste van onze kant. O, wat wordt de gelovige in dit 'nemen' toch stilgezet bij de liefde van God en bij Zijn goeder-tierenheid voor het menselijk geslacht! Hij geeft hun het leven op deze aarde en verschaft hun voedsel en allerlei genoegens. Hij doet hun goed vanuit de hemel en verdraagt hen in Zijn lankmoedigheid. Maar dat niet alleen! De gelovige wordt in het bijzonder bepaald bij Gods uitnemende en wonderlijke liefde, waartoe Hij niet verplicht was en die Hij toch aan een klein aantal van de nakomelingen van Adam wil geven. Hij schenkt namelijk Zijn eigen Zoon niet alleen als Iemand Die alle liefde waardig is omdat Hij waarachtig God is, maar vooral als Degene Die door Zijn lijden voor al hun zonden voldaan heeft. Paulus zegt: 'Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven' (zie Rom. 8:32).
- b. Het is een 'nemen' met de meest besliste en hartelijke erkenning van eigen onwaardigheid en nietigheid. De gelovigen merken met overtuiging op dat er in hen niets is of kan zijn om ooit zo'n groot geschenk van de Heere af te dwingen. Zij erkennen dat ze wegens erfelijke en daadwerkelijke schuld al Gods weldaden ten enenmale onwaardig zijn. Daarom zegt Paulus: 'Mij, den allerminste van al de heiligen, is deze genade gegeven' (zie Ef. 3:8). ♦

► wordt vervolgd

De verleiding van het compromis

ds. G. J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

We voelen allemaal wel aan wat er met 'een compromis' bedoeld wordt. Een juiste omschrijving ervan is wat moeilijker te geven.

Bij een compromis kan het gaan om 'een minnelijke schikking, waarbij beide partijen iets toegeven'. Dus, beide partijen krijgen in dit geval niet helemaal hun zin. Wat wij nu bedoelen is de tweede betekenis van het woord, en wel deze: 'Een compromis is een handeling waarbij men een deel van zijn beginselen prijsgeeft'. Er is dus sprake van een bepaald principe. Echter, de praktijk blijkt zo ingewikkeld te zijn dat we water bij de wijn moeten doen. Het principe kan in dit geval niet geheel tot gelding gebracht worden. Bij een compromis moeten we met minder genoegen nemen, met minder dan ons lief is.

In de praktijk

In de praktijk van het leven hebben we hier op zijn tijd allemaal mee te maken. Voor elk gebod van Gods heilige wet kunnen hiervan wel voorbeelden genoemd worden. Denk maar aan het vierde gebod, over de heiliging van de dag des Heeren. Of aan het vijfde gebod, over het ouderlijk gezag. In onze heidense samenleving botst de eis van Gods geboden vaak met de dagelijkse praktijk van ons leven. Dat geldt in het gezin, in de samenleving, in de politiek, op het werk en in de kerk, enzovoort. Er zijn zoveel

tegenmachten tegen het Evangelie. De meesten van die tegenmachten leven in ons eigen hart, samen met de tegenkrachten van de boze geest en van de tijdgeest. Wat zou er van het naleven van Gods geboden terechtkomen zonder de werking van de Heilige Geest?

Gehoorzaamheid

Daarmee blijft de vraag natuurlijk wel: mógen we ons in het licht van Gods absolute eis tevreden stellen met de houding van het compromis? Gods heilzame geboden zijn toch niet een zaak van 'God wat en de wereld/de zonde wat'? Hoe kunnen we hier met een eerlijk geweten mee omgaan, eerlijk ten opzichte van God en Zijn wet, eerlijk ten opzichte van het belang van onszelf en van de naaste? Als het goed is, leven wij namelijk niet volgens de normen van de wereld. Als het goed is, zijn onze beginselen en drijfveren anders dan die van de wereld. Dan voelen we in de dagelijkse praktijk de spanning tussen datgene wat God van ons vraagt en wat de wereld van ons wil. Het compromis heeft dus alles met ons geweten te maken. Het kan de worsteling teweegbrengen of een halve gehoorzaamheid ook denkbaar is, of zelfs toelaatbaar is. Maar,

gehoorzaamheid is toch altijd absoluut? Een halve gehoorzaamheid is geen gehoorzaamheid. Met gehoorzaamheid aan Gods heilzame geboden valt niet te schipperen. Of, zou 't ook weleens zo kunnen zijn dat het compromis ons misschien wel goed uitkomt, uit gemakzucht, lafheid, eigen belang of een combinatie van deze?

Valt een compromis te rechtvaardigen? Terwijl alleen God Zelf kan rechtvaardigen? Wie een compromis sluit, gaat ongemerkt al gemakkelijker het volgende compromis aan. Laten we ons ervan bewust zijn dat het in de praktijk van het leven steeds gemakkelijker wordt om compromissen te sluiten. Steeds gemakkelijker leven we over grenzen heen. Daarin hebben we alles mee, behalve de Heere! Hij vertoornet Zich over de overtreding van Zijn geboden. Hij houdt de schuldige geenszins onschuldig. Denk aan het gevaar van hellend vlak!

Goed en kwaad

'Nee' zeggen vinden we allemaal moeilijk. Maar op

dit hellend vlak zijn we in de macht van het compromis. We leven in een tijd waarin het kwaad goed genoemd wordt, en het goede kwaad. Maar Gods heilzame Bijbelse beginselen zijn en blijven onopgeefbaar. Een van de kenmerken van de eindtijd zal zijn dat we niet meer kunnen kopen en verkopen als we het teken van het beest niet vertonen, in onze opvattingen en in onze levenswandel. En toch staan we in deze wereld, terwijl we – als het goed is – niet van deze wereld zijn. Dat vraagt om bekering, dagelijkse bekering. Daarmee worden we vreemdeling op de aarde. Wie veel compromissen sluit, is geen vreemdeling meer.

Grenzen

Er zijn duidelijke grenzen aan het compromis. Wanneer is een compromis toelaatbaar? Kortweg gezegd moet het om een noodsituatie gaan.

En die nood moet nood blijven. Aan nood mogen we niet wennen. We moeten er smart en pijn over dragen, over blijven dragen. Smart en pijn dat ons leven niet is zoals het zou moeten zijn, zoals de Heere het van ons vraagt en zoals we het van harte zo graag zouden willen. De nood mag geen deugd worden. Daarom zal een compromis altijd een tijdelijk karakter dragen. Zonder de genoemde factoren (nood, smart en tijdelijkheid) is een compromis nooit te verdedigen.

'Nee' zeggen geeft eenzaamheid, geeft onbegrip en lijden. Maar het leven van een vreemdeling op aarde is toch een zegenrijk leven. We moeten terug naar Gods heilzame geboden, juist in een tijd waarin de wijze maagden met de dwaze maagden in slaap gevallen zijn. We moeten terug naar de binnenkamer en naar de doorleving van de vreemdelingschap. Zou de gemeenschap der heiligen ook niet meer tot steun moeten zijn? In de tere gemeenschap met de Bruidegom. ♦

Een compromis is een handeling waarbij men een deel van zijn beginselen prijsgeeft'.

► 'Nee' zeggen geeft eenzaamheid, onbegrip en lijden. Maar het leven van een vreemdeling is toch een zegenrijk leven.

De vrolijke ruil

W. Fieret, Leerdam

In het vorige artikel lasen we dat Luther van zichzelf schreef hoe hij in blinde en verkeerde ijver met oogkleppen op de grootste misdaden pleegde. En toch: 'Midden in die razende waanzin ben ik tot zo'n grote genade geroepen'. Hoe vond die grote verandering plaats?

In het hart van Luther was er grote onrust. Hij leefde in eigen waarneming als een vrome monnik onberispelijk voor het aangezicht van God. Toch was in zijn geweten een grote onrust: 'Ik kan het vertrouwen niet opbrengen dat Hij [God] door mijn genoegdoening verzoend zou zijn'. Op zijn radicale wijze schreef hij dat hij die rechtvaardige God, Die zondaren bestrafte, niet bemide: 'Ik haatte Hem'. Hoe kon de zondaar Luther rechtvaardig voor God worden? Moest hij nog meer goede werken doen, moest hij nog vaker biechten en nog intensiever als een vrome monnik leven?

In zijn hevige geestelijke strijd ontving hij licht van Boven. Romeinen 1 vers 17, 'Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven', was voor hem een verborgen tekst. Nu leerde hij dat de Goddelijke gerechtigheid geschonken was. Dit bijzondere gebeuren was voor hem alsof hij 'door de geopende poorten het paradijs zelf was binnengegaan'. Hij voelde tot in het diepst van zijn wezen dat zijn eigen actieve gerechtigheid hem niet kon helpen. De redding kwam van de 'passieve gerechtigheid van God, waardoor de barmhartige God ons rechtvaardig maakt'. Deze bekerende genade mocht hij ontvangen toen hij worstelde in zijn torenkamer. Daarom sprak hij over de zogenaamde 'Turmerlebnis' of toren-ervaring.

Een 'vreemd' leven

In zijn verklaring van de brief aan de Galaten schreef hij bij de tekst Galaten 2 vers 20: 'Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij' over het vreemde leven. Daarmee bedoelde hij het leven dat van buitenaf, van een Ander komt. Hij formuleerde dat op een indrukwekkende manier: 'Dat is een tweevoudig leven: mijn natuurlijke of lichamelijk bezielde leven en het vreemde leven, dat Christus in mij leeft.' Dat ervoer hij als een voor het verstand niet te begrijpen gebeuren. Evenals Paulus wist hij dat hij door de wet aan de wet gestorven was. De wet gaf geen toekomst en redding. Het gevolg van het sterven aan

de wet betekende in zijn woorden: 'Deze dood brengt mij een vreemd leven, namelijk het leven van Christus, dat mij niet is aangeboren, maar door Christus in het geloof geschonken'. Op een andere plaats sprak hij over de vrolijke ruil. Alle zonden van Luther werden op Christus gelegd en in ruil daarvoor ontving hij Zijn verdiende gerechtigheid. Daarmee kon hij verschijnen voor God de Vader zonder vlek of rimpel, alsof hij zelfs nooit een zondige gedachte had gehad. Zonde-loos in Christus. Anders gezegd: Hij nam de zonden van Luther over.

Rechtvaardiging

Het is te begrijpen dat Luther veel waarde hechtte aan de leer van de rechtvaardiging. Die moest zuiver bewaard worden: er is namelijk geen ander middel om de dwalingen van sekten te weerstaan 'dan dit ene leerstuk van de gerechtigheid van Christus'.

Tussen twee haakjes: ook de onder ons bekende oudvaders waren deze opvatting toegedaan. Zo kunnen we lezen in het bekende boek van Wilhelmus à Brakel "Redelijke Godsdienst" in het hoofdstuk over de rechtvaardigmaking: 'Die hier dwaalt, die dwaalt tot zijn eeuwig verderf. Daarom legt de duivel gedurig daarop toe, om de

▶ Luther moet zich verantwoorden op de Rijksdag in Worms.

Zijn arbeid op de Grote Verzoendag

ds. C.A. van Dieren, Uddel

waarheid van dit hoofdstuk te ontkennen, te verdraaien, te verduisteren, en als hij dat niet kan uitwerken, om het ongeoeffend te laten!

De redding kwam van de 'passieve gerechtigheid van God, waardoor de barmhartige God ons rechtvaardig maakt'.

Reactie

Deze 'ontdekking' van Luther stond haaks op de leer van de Rooms-Katholieke Kerk. De preken, het onderwijs en de geschriften van Luther veroorzaakten grote onrust. Evenals Hus een eeuw eerder werd ook Luther het zwijgen opgelegd. Ook zijn boeken moesten verbrand worden. Een herhaling van de reacties. Ten slotte: Luther kreeg de opdracht om zijn opvattingen die in de 95 stellingen waren verwoord, toe te lichten. Hus moest naar een officieel concilie, Luther moest zich verantwoorden op de Rijksdag in Worms. In het slotartikel gaan we op dat gebeuren in. ♦

► wordt vervolgd

Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende: Doch op den tiende dezer zevende maand zal de verzoendag zijn, een heilige samenroeping zult gij hebben; dan zult gij uw zielen verootmoedigen, en zult den HEERE een vuuroffer offeren.

Leviticus 23 vers 26-27

In Leviticus 23 lezen we over de arbeid van de hogepriester. Het hoogtepunt daarvan vindt plaats op de Grote Verzoendag. Volgens de Joodse overlevering is daaraan voor de hogepriester een bijzondere ceremonie verbonden. Zeven dagen lang wordt hij afgezonderd. Hij mag niet thuishomen en ook de wereld niet in. Al die dagen moet hij in de tabernakel of de tempel blijven. Zo wordt hij op het heilige werk voorbereid dat hem op de Grote Verzoendag wacht. In die tijd wordt hij door de oudsten van het volk in de eisen van Gods wet onderwezen.

Hoe wordt Christus, de grote Hogepriester, tot de Grote Verzoendag, tot Goede Vrijdag, voorbereid? Hij spreekt er Zelf over, want Hij weet wat Hem te wachten staat. 'Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbracht worden aan den Zoon des mensen, wat geschreven is door de profeten'. Op de berg der verheerlijking spreken Mozes, de wetgever, en Elia, de wetshandhaver, tot de Hogepriester over Zijn uitgang, over Goede Vrijdag, over de Grote Verzoendag die aanstaande is. Net als bij de hogepriester in het Oude Testament laat de Hogepriester Christus Zich in de volmaaktheid van Gods wil en wet onderrichten.

Als dan de Grote Verzoendag aanbreekt, mag alleen de hogepriester het werk doen. Hij ontsteekt het vuuroffer, plengt het bloed aan het brandoffertaar, steekt het reukwerk aan en richt de lampen toe. En Christus? Hij gaat de nacht in om Zijn werk alleen te verrichten. Zeker, de discipelen willen

de Hogepriester wel bijstaan. In hun blindheid zeggen ze: 'Heere, wij zullen voor U strijden. Wij willen zelfs voor U sterven.' Kent u dat? Maar God zal Zijn Kerk overal uit zetten. Alles buiten Christus moet wegvallen. Meestal gebeurt dat met bittere kastijdingen en door diepe wegen. Dat is om u uit te tuchtigen! Alles van u wordt schade en drek. U houdt alleen het oordeel over.

Voor de discipelen wordt Christus in de nacht van Goede Vrijdag alles. Als zij slapen, waakt Hij. Bidden kunnen ze niet, maar Hij bidt des te ernstiger. Zijn liefde en ijver branden voor zulke goddelozen die rijp zijn voor het oordeel. Hij wordt als het vuuroffer geofferd en voldoet volkomen aan alle eisen van Zijn Vader. Met één offerande heeft Hij volmaakt allen die Hem van de Vader gegeven zijn. Dat is de hele Kerk. Niet alleen de geoefenden, maar ook de beginnenden in de genade mogen delen in Christus' arbeid en er de troost van ontvangen. Hoe diep verootmoedigd worden zulke zielen. Ze roepen het uit: 'Zulk Een is mijn Liefste, o gij dochteren van Jeruzalem!' Is Hij ook úw Liefste?

Vragen:

1. Hoe moest de hogepriester zich voorbereiden op de Grote Verzoendag?
2. De hogepriester moest het werk alleen doen. Waarop wijst dat?
3. Christus heeft Zijn offer alleen volbracht. Als het geloof iets daarvan mag zien, welke vruchten brengt dat dan voort?

► wordt vervolgd

Een nieuwe predikant voor Nechama

ds. A. Schot, voorzitter Deputaatschap voor Israël

Vrijdag 18 oktober was een bijzondere dag voor de gemeente Nechama (Troost) in Nazareth, Israël, en voor het Deputaatschap voor Israël. Tijdens de wekelijkse dienst op deze vrijdagavond werd Ari Ben Dayan (1964) bevestigd tot eigen herder en leraar van de gemeente.

Ben Dayan werd geboren in Peru. Hij groeide op in een christelijk gezin. Zijn vader is Jood. Op zijn 35ste werd Ben Dayan ernstig ziek. De Heere gebruikte deze ziekte om hem stil te zetten. Op wonderlijke wijze werd hij beter. De ziekte is een middel geweest om een verandering in zijn leven te brengen. Nadat Ben Dayan tot diaken bevestigd was, vroeg de Amazonezending van hun gemeente of hij en zijn echtgenote zich als zendingsechtbaar wilden vestigen in het Amazonegebied. Ze hadden geen vrijmoedigheid en besloten in 2005 om naar Israël te gaan. Ze vestigden zich in Jeruzalem. Nadat ze naar Galiléa verhuisden, kwamen ze

in contact met Hilton Ben Shimon van de gemeente Nechama. In 2017 werd Ben Dayan door ds. W. Silfhout bevestigd tot diaken van deze gemeente, in februari van dit jaar door ds. M.L. Dekker tot ouderling. Laatstgenoemde bevestigde hem ook in het ambt van predikant. Hij leidde ds. Ben Dayan in tot zijn ambtswerk met Mattheüs 4:19: 'En Hij zeide tot hen: Volgt Mij na, en Ik zal u vissers der mensen maken'. Het thema van de preek was 'Geroepen om te dienen'. Dit werd uitgewerkt in twee punten: 1. Volgen en 2. Vissen. Aan de handoplegging namen verschillende reformed pastors uit Israël deel, met name de predikanten Jameson en Zadok,

► Kerkenraad gemeente Nechama: v.l.n.r. diaken Sergio ben Shimon, ouderling Hilton Ben Shimon, ds. M. L. Dekker, ds. Ari Ben Dayan, ouderling Khalil Fawakry

voorganger Knoester en de ouderlingen van de gemeente Nechama Ben Simon en Fawakhri. Daarna hield de zojuist bevestigde dominee een toespraak vanuit Gods Woord. Graag hadden enkele deputaten en medewerkers van ons deputaatschap aanwezig geweest bij de bevestiging van ds. Ben Dayan. Dit werd echter verhinderd door de huidige oorlog in het Midden-Oosten, waardoor Israël nog steeds de status code rood heeft. Daardoor moest ons

deputaatschap besluiten om de dienst vanuit Nederland via een livestream te volgen. Tijdens de dienst werd een brief van ds. M.H. Schot (voorzitter van de Commissie Israël) namens het deputaatschap voorgelezen. In deze brief sprak hij hartelijke woorden tot de nieuwe predikant. Ds. Schot noemde het een verwaardiging dat Ben Dayan tot dienaar van het Goddelijke Woord werd bevestigd. Hij benoemde het wondere feit dat de opvolger van ds. Dekker Joodse wortels mag hebben. Hij wees erop dat het welbehagen des Heeren door Christus' hand gelukkig zal voortgaan (Jes. 53:10) en ook 'Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de HEERE der heirscharen' (Zach. 4:6). Verder sprak ds. Schot, middels de brief, ds. Dekker met zijn echtgenote toe. Hij betuigde allereerst de Heere dank voor wat Hij in hen aan de gemeente Nechama gaf. Ds. en mevrouw Dekker mochten er voor de gemeente zijn in moeilijke en in blijde tijden. Daarbij werd de 'intredetekst' van ds. Dekker te Nazareth-IIIit in 2019 aangehaald: 'Niet ons, o HEERE, niet ons, maar Uw Naam geef ere, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil' (Ps. 115:1). Ds. Dekker hoopt 15 november afscheid te nemen van de gemeente.

Ten slotte was er een boodschap voor de gemeente Nechama. Daarin werd erop gewezen dat ds. Ben Dayan door de Heere Zelf is geroepen tot dit heilige werk. Een ernstig en veelomvattend werk, waarvoor de zegen van de Heere zo onmisbaar nodig is. De nieuwe predikant blijft echter een menskind, met zonden en gebreken. De gemeente werd opgeroepen om geduld te hebben met zijn zwakheden en hem te ondersteunen als hun dominee. Bovenal, om hem voortdurend te dragen op de vleugels van het gebed. Daarbij de woorden van de apostel Paulus in gedachtenis houdend: 'Voorts, broeders, bidt voor ons, opdat het Woord des Heeren zijn loop hebbe, en verheerlijkt worde, gelijk ook bij u' (2 Thess. 3:1). De nieuwe predikant hield aansluitend zijn intrepreek over 2 Korinthe 4:5. ♦

Gasten en vreemdelingen

Bijbels dagboek

ds. G.H. Kersten

uitg. De Banier, 384 blz., € 21,95.

Uit de nagelaten geschriften van ds. G.H. Kersten stelde mevr. J. Kranendonk-Gijssen onder de titel "Gasten en vreemdelingen" een keurig verzorgd dagboek samen. De meditatie in dit dagboek volgen het kerkelijk jaar op de voet. Voor de feestdagen zijn achterin enkele aparte overdenkingen opgenomen. Een dagboek van ds. Kersten...! De dominee die zelf maar niet bekoord kon worden door dagboeken, en die dat niet onder stoelen of banken stak. De dagboeken die ds. Kersten als hoofdredacteur voor De Saambinder recenseerde, kwamen er meestal bekaaid vanaf. Op 27 maart 1924 deed hij de ontboezeming: "k Heb met dagboeken toch nooit veel opgehad; dan lees ik liever een preek van Comrie". Nu heeft een woord van ds. Kersten onder ons veel gezegd, maar misschien is het

geen bezwaar om het één te doen en het ander niet na te laten. Dat we dus de preek van Comrie zo nu en dan terzijde leggen om het dagboek van ds. Kersten ter hand te nemen.

Dit dagboek is namelijk heus wel de moeite waard. De meditatie hebben een Schriftuurlijk-bevindelijke inhoud en zijn pastoraal van toon. Voor iedereen heeft ds. Kersten een boodschap. Treffend is de hem zo kenmerkende wijze om bekommerde zondaren te onderwijzen: 'Het kan voor deze zielen soms lange tijd zijn alsof zij de Naam van Jezus nog nooit hoorden noemen. Tóch kunnen zij niet buiten Hem. Ze worden hoe langer hoe meer van alle gronden buiten Hem afgebracht. Het wordt meer en meer een omkomen en een verloren gaan bij hen. Maar het einde der wet is Christus, een iegelijk die gelooft. Hij maakt Zich op Zijn tijd aan hen bekend in al Zijn volheid' (23 mei).

De Heere gebiede Zijn zegen over dit dagboek. En vergeet trouwens de preek van Comrie niet!

ds. J.J. Hoogerbrug, Krimpen a/d IJssel

Stil tot God

ds. P. van Ruitenburg

uitg. Den Hertog; 69 blz., € 12,90.

Opnieuw heeft onze broeder ds. P. van Ruitenburg een boekje geschreven. De titel doet denken aan Psalm 62:1, waar de dichter zingt: 'Mijn ziel is immers stil tot God'. Op de hem kenmerkende manier behandelt de emerituspredikant uit Chilliwack in 28 hoofdstukjes allerlei aspecten van het stil zijn tot God. Hij begint met het beschrijven van het wonder dat we in de Bijbel lezen over vriendschap met God, de verheven Majesteit. Dat kan alleen in Christus. Van nature zijn we vijanden van God. Hij is geen allemansvriend. Hij maakt vijanden tot vrienden. Dan komt er honger naar God. Hij spreekt door Zijn Woord en de Heilige Geest. Zonder deze vriendschap is stille tijd met God erg kaal en oppervlakkig. Een uur Bijbelstudie en aanhoudend bidden zonder vriendschap is niet wat stille tijd zou moeten zijn (blz. 11).

De auteur wijst erop dat het een onverdiende gave is voor Gods kinderen om dicht bij God te zijn (blz. 16), maar zegt dat het ook een gave van de zondaar aan God is. 'Niet alsof God wat van ons kan gebruiken. Nee, zo is het niet bedoeld. De Heere is vereerd als een zondaar met lege handen komt. Dat is de gave die God graag wil'. Hij wijst op Christus Die altijd bezig was in de dingen van Zijn Vader en zocht – soms in het midden van de nacht – om alleen met God te zijn. Onze broeder waarschuwt ook voor het gevaar van veruitwendiging en wijst op de noodzaak van de Geest der gebeden.

De vraag wordt aan het hart gelegd of er elke dag tijd is en een plaats om alleen te zijn en God te zoeken. Nee, we kunnen zelf niets maken, maar het is wel de weg waarin de Heere Zijn zegen wil geven. 'Het hoogtepunt van stille tijd is nabij God te zijn in christelijke meditatie, in de gemeenschap Gods, verbonden met de Heere' (blz. 66). Hier de voorsmaken ervan te mogen ontvangen, straks storeloos! (blz. 68).

ds. A.P. Baaijens, Aagtekerke

Kerknieuws

VERSLAG ROUWDIENST EN BEGRAFENIS DS. A. MOERKERKEN

Op 15 oktober vond in Krimpen aan den IJssel de begrafenis plaats van wijlen ds. A. Moerkerken. Eerst werd een rouwdienst gehouden in de Sebakerk. Toen de familie te midden van veel gemeenteleden en vrienden had plaatsgenomen, sprak zoon G.E.P. Moerkerken een In Memoriam uit. Hij tekende op karakteristieke wijze belangrijke zaken uit het geestelijke leven van zijn vader. Ook gaf hij uiting aan de onderlinge band van liefde, die voor vader zoveel betekende. Ds. J.M.D. de Heer, consulent van de gemeente Capelle-West, ging voor in de rouwdienst. Na het gebed sprak hij persoonlijke woorden, bijzonder tot mevrouw H.J. Moerkerken-van der Wulp en het nageslacht. Hij wees op de huwelijksband waarin zij meer dan 50 jaar verbonden waren geweest. Hij memoreerde de plaats die ds. Moerkerken innam in de gemeenten die hij mocht dienen: Nieuw-Beijerland, Gouda en (na

zijn emeritering) Capelle-West. Hij laat een grote lege plaats achter, ook in het geheel van ons kerkverband. Ds. De Heer las Psalm 138 en mediteerde daarover. Door de zonde is ons leven niet tot Gods eer. De verheerlijking van Gods Naam begint daar waar de Heere door Zijn wederbarende genade de hoogste plaats inneemt. Dit geeft een biddend leven. 'Gij hebt mij versterkt met kracht in mijn ziel'. Zo heeft ook ds. Moerkerken de werking van de Heilige Geest mogen ervaren. En als David wandelt in het midden der benauwdheid, maakt God hem levend. Hij opent een geloofsoog om buiten zichzelf te zien op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs. Als het geloof zo beoefend wordt, kan niets ons scheiden van de liefde Gods, in Christus. En wat blijft over? Een lege hand op een sterfbed. De bedelstand is de hoogste stand in het geestelijk leven. Want armen worden met goederen vervuld. Ds. De Heer spoorde aan om de Heere te zoeken, bijzonder de kinderen en

(achter)kleinkinderen: 'Leg je vinger bij dit Woord. En zeg: U hebt dit vervuld aan mijn vader, mijn opa, wilt U het ook doen aan mij?' Namens de Theologische School voerde ds. G. Clements het woord. Hij memoreerde dat ds. Moerkerken in 1981 aantrad als docent. In 1996 werd hij rector. In 2017 nam hij afscheid. Hoe herinneren we hem? Dat hij vriendelijk was jegens allen, bekwaam om te leren (2 Tim. 2:24).

Aangekomen op de begraafplaats volgde een lange stoet van ambtsdragers en vrienden uit het gehele land de familie achter de baar. Indrukwekkend was het moment van de begrafenis van deze lieve echtgenoot en (groot)vader. Bij het open graf sprak ds. A. Verschuure vanuit Handelingen 27. Tot besluit werd gezongen Psalm 72:11: 'Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen'. Namens de familie sprak zoon H.A.J. Moerkerken een dankwoord.

Redactie De Saambinder

BEROEPINGSWERK

AANGENOMEN

naar Doetinchem,
ds. P.G. Heijkamp te Emmeloord,
die bedankte voor het beroep van Bodegraven, Den Haag-Scheveningen, Groningen en Houten.

BEROEPEN

te Middelburg-Centrum,
ds. L. van der Kuijl te Waarde;
te Oosterland,
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom.

BEDANKT

voor Alblasserdam en Ouddorp,
ds. J. van Laar te Barneveld-Zuid;
voor Chilliwack (British Columbia, Canada),
ds. M.H. Schot te Hendrik-Ido-Ambacht;
voor Lisse,
ds. P.J. de Raaf te Boskoop;
voor Terneuzen,
ds. H.J. Agteresch te Werkendam.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS BARNEVELD 13 SEPTEMBER 2024

Namens de roepende kerk van Scherpenzeel opent ds. J. Beens de vergadering op de gebruikelijke wijze. In zijn welkomstwoord memoreert hij het aangrijpende bericht dat op 7 augustus emerituspredikant ds. J. Schipper, op Gods tijd, uit de gemeente van Scherpenzeel is weggenomen. Na eerst diaken en ouderling in Veenendaal te zijn geweest, diende hij de gemeenten van 's-Gravenpolder, Dirksland en Leerdam.

Hij noemt nog enkele te memoreren zaken. Het 45-jarig ambtsjubileum van ouderling J.M. van Wijk en de koninklijke onderscheiding van ds. F. Mulder en oud. P.W. Moens (Rhenen). A.C. Duifhuizen (Ermelo) en W.J. Krone-man (Scherpenzeel) mochten vele jaren dienen in de ambten maar zijn onlangs afgetreden. De gemeente

Kootwijkerbroek mocht op 16 juni het vernieuwde kerkgebouw in gebruik nemen. In december 2023 was mw. S. Bleijenberg-van den Hul 30 jaar organisator van de gemeente Uddel.

De gemeenten zijn vertegenwoordigd door 10 predikanten en 16 ouderlingen. Ook zijn twee deputaten art. 49 DKO PS Oost aanwezig. Het moderamen heeft als preses ds. B.J. van Boven. De assessoren zijn ds. J. Beens en ds. G. Beens. Quaestor is B. Paanstra; scriba is L.J. Wisse.

De notulen worden goedgekeurd en ondertekend. Naar aanleiding van een daarin vermelde vraag besluit de classis uitsluitend een papieren versie van de classis-agenda en ingekomen stukken te verzenden.

In afwezigheid van niet-ambtsdragers volgt de bespreking van twee ingekomen brieven. Tijdens dit agendapunt voeren ook de deputaten art. 49 DKO het woord. Een besluit wordt genomen

en aan de betrokkene meegedeeld. De classis heeft aangegeven het evangelisatiewerk in Amsterdam te willen helpen. Een classiscommissie heeft dit onderzocht. Zij onderstreept dat 'garant staan' en 'duidelijkheid' belangrijk is. Besloten wordt dat alle classisgemeenten gaan collecteren voor EVGG (Simon de Looier) De classiscommissie zal verder adviseren m.b.t. een Classicale Evangelisatie Commissie (CEC) om de uitvoering te stimuleren. Kerkvisitatie heeft plaatsgevonden. In de verslagen is te lezen is over de voortgang en de zorgen in de classisgemeenten. Er wordt naar uitgezien dat er méér gehoord mag worden van geestelijk leven. De Heere geve dat we de schuld bij onszelf mogen zoeken.

Een vraag gaat over kerkordelijk handelen bij huwelijksproblematiek. Aandacht wordt gevraagd voor 'scheiden van tafel en bed'. Na bespreking wordt besloten de vragen voor te leggen aan het Deputaatschap Kerkrecht.

Bij de rondvraag wordt herinnerd aan het onderwerp 'Interne Eenheid' en de aanbevelingsbrief van het moderamen van de Generale Synode. Een classicale ambtsdragersbijeenkomst werd gehouden en er is gesproken over een mogelijke vervolgvraag of aanbeveling. Nagedacht werd over de verlegenheid i.v.m. de autonomie van kerkenraden. Voorgesteld wordt om de volgende classisvergadering een basisvraag te formuleren die neergelegd kan worden in de weg van meerdere vergaderingen.

Het voorstel wordt overgenomen en geagendeerd voor de eerstvolgende classisvergadering.

De volgende classisvergadering wordt samengeroepen door Uddel. Datum: 6 december 2024 en/of 14 februari 2025. Ouderling F.W. Stufken van de roepende kerk eindigt de vergadering met dankgebed.

L.J. Wisse, classisscriba

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 111: K.H. de Heer is teruggetreden als eerste scriba van de classis Rijssen. Eerste scriba is nu ouderling A.H. Keurhorst van de gemeente te Terwolde de Vecht. Zijn e-mailadres is: ahkeurhorst@kliksafe.nl

Berichten

WEBSITE OVER ISRAËL

Meer dan ooit staat Israël in het brandpunt van de belangstelling. Tegelijk is het met de kennis van Israël en het Jodendom in het algemeen droevig gesteld. Dit geldt vooral voor de jonge generatie. De media laten op onthutsende wijze zien waartoe een gebrek aan kennis kan leiden.

We willen graag wijzen op de website www.onderwijsisrael.nl, een initiatief van het Deputaatschap voor Israël. De naam van de site wijst erop dat we ons onder meer richten op scholieren

en docenten. Daarbij denken we aan een leesniveau vanaf groep 7/8 van het basisonderwijs. Het taalgebruik maakt de site echter ook heel geschikt voor belangstellende volwassenen.

Twee jaar geleden is de site geheel vernieuwd. Aan de meer dan 200 artikelen op de site worden regelmatig nieuwe toegevoegd.

De website wil allerlei informatie over Israël toegankelijk maken: Welke feesten telt de kalender van de Joden? Wat zijn hun belangrijkste geschriften? Welke gewoonten houden ze erop na? Hoe is het de Joden vergaan in de geschiedenis? Waar komt het antisemitisme vandaan? Hoe ontstond de staat Israël? Op deze en andere vragen is op de site een antwoord vinden. Het Deputaatschap wil het onderwijs over Israël stimuleren en hoopt dat docenten het belang daarvan inzien. Bij het organiseren van een schoolproject kan de website – evenals de leskoffer waarvoor in deze editie van De Saambinder ook aandacht wordt gevraagd – goede diensten bewijzen.

Deputaatschap voor Israël

t.b.v. de zending en Israël. Locatie: verenigingsgebouw Herrijst, Markt 79, Westkapelle.

ZANGAVONDEN

Barneveld - Oude Kerk, zat. 2 okt., 19.30 uur, psalmzangavond t.b.v. St. Bethlehem m.m.v. Barneveldse bovenstemgroep, Martin Weststrate, orgel; leiding ds. G. van Manen (toegang vrij).

Gouda - Kerk Geref. Gemeente, zat. 2 nov., 19.30 uur, hervormingszangavond m.m.v. gem. koor en meidenensemble Met hart en stem en gem. koor Sursum Corda; appelwoord J.G. van Hoof; collecte voor In de rechte straat.

Middelburg - Ter Hoogkerk, do. 31 okt., 19.30 uur, hervormingszangavond van de classis Middelburg, Pieter Heykoop, orgel; ds. M. Karens, meditatie; collecte voor Bijbelverspreiding.

Puttershoek - Kerk Geref. Gemeente, zat. 2 nov., 19.30 uur, samenzangavond m.m.v. Ewoud Monster, orgel; collecte voor stichting Ontmoeting.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Veel preken gaan teloor doordat de ziel nalaat ze mee te nemen naar huis, naar de binnenkamer.

- R. ERSKINE -

VERKOPING

Westkapelle - Op zaterdag 2 november organiseert de vrouwenvereniging van Westkapelle een verkoping

Kerkdiensten

ZONDAG 27 OKTOBER 2024

Aagtekerke 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Aalst** 9.30 en 16.00 uur ds. W.J. Karels; **Alblasserdam** 9.30 en 16.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Alphen aan den Rijn** 16.00 uur ds. G. Clements; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Arnhem** 15.30 uur ds. A.T. Huijser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Berkenwoude** 15.00 uur ds. H. Brons; **Bodegraven** 10.00 uur ds. P.J. de Raaf en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Borssele** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Brakel** 10.00 en 18.00 uur ds. G. van Manen; **Burgh-Haamstede** 10.00 en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Delft** 17.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Den Haag-Scheveningen** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Deventer** 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Dinteloord** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Dirksland** 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 9.30 en 15.00 uur ds. J. Janse; **Dordrecht** 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 16.30 uur (H.D.) ds. H.E.P. Fortuijn; **Drachten** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 17.30 uur ds. B. Labee; **Enter** 9.30 en 15.00 uur ds. B. Labee; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. B.J. van Boven; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 14.00 uur ds. S. Maljaars en 18.00 uur ds. S.W. Janse; **Gorinchem** (locatie: Hoefslag 11, Gorinchem) 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; **Gouda** 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 18.30 uur ds. W. Mouw; **Goudswaard** 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; **'s-Gravensande** 14.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Groningen** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. A.J. de Waard; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 10.00 (H.A.) en 14.30 uur ds. K. Boeder; **Hilversum** 10.00 en 17.00

uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 16.00 uur ds. M. Boersma; **Hoofddorp** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Hoogeveen** 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Houten** 17.00 uur ds. W.A. Zondag; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 uur ds. D.W. Tuinier en 14.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Kamperland** 15.30 uur ds. M. Karens; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur ds. C. Hogchem; **Klaaswaal** 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 14.00 uur ds. G.J. Baan; **Krabbendijke** 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 9.30 en 15.00 uur stud. D. de Jong; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. F. Mulder; **Marknesse** 19.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Meeuwen** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Middelburg-Centrum** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. M. Karens en 14.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Middelburg-Zuid** 15.30 uur ds. J.C. Kriekaart; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 10.00 en 15.30 uur ds. W. Mouw; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 9.30 en 16.00 uur ds. D. de Wit; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Nieuwe-Tonge** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Nieuwer Ter Aa** 19.00 uur ds. W. Visscher; **Nieuwerkerk** 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Nisse** 9.30 en 15.30 uur ds. G. Hoogerland; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Oosterend (Texel)** 10.00 en 16.00 uur stud. W. de Jong; **Oosterland** 10.00 en 18.30 uur ds. M. Boersma; **Oostkapelle** 9.30 uur ds. S.W. Janse en 18.30 uur ds. G.J. Baan; **Oppendoes** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. G. Pater; **Oude-Tonge** 15.30 uur ds. M. Blok; **Oudemirdum** 9.30 en 14.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Poederloijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 15.30 uur ds. G. Pater; **Poortvliet** 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Puttershoek** 15.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur

ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 14.30 uur (H.D.) ds. W.A. Zondag; **Rijssen-West** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rilland-Bath** 14.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Rotterdam-Alexanderpolder** 10.00 uur ds. G. Clements en 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Rotterdam-Centrum** 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 15.00 uur ds. P.C. Vlot; **Sliedrecht** 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 15.00 uur ds. A.A. Brugge; **Spijkenisse** 14.15 uur ds. J.M. Evers; **Sprang-Capelle** 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Terneuzen** 10.00 en 15.30 uur stud. K.L. Blok; **Tholen** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur ds. W. Silfhout; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. J.C. Kriekaart en 14.00 uur ds. S.W. Janse; **Westzaan** 19.00 uur ds. F. Mulder; **Wierden-Aadorp** 15.00 uur ds. A. Schreuder; **Wolphaartsdijk** 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. J. Beens; **Zeist** 18.30 uur ds. W. Harinck; **Zwijndrecht** 9.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 9.30 uur ds. H.J. Agteresch en 19.00 uur ds. A.J. de Waard.

DINSDAG 29 OKTOBER 2024

Den Helder 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Oosterland** 19.30 uur (Hervormingsdienst) ds. M. Karens; **Oude-Tonge** 19.30 uur (Hervormingsdienst) ds. P. Mulder; **Soest** 15.00 uur ds. W. Visscher; **Uddel** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

WOENSDAG 30 OKTOBER 2024

Den Haag-Scheveningen (Dankdag) 14.30 en 19.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Dinteloord** 19.30 uur ds. J.W. Verweij; **Doetinchem** 19.30 uur (Hervormingsdienst) ds. A.B. van der Heiden; **Eindhoven** (Dankdag) 15.00 en 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Hilversum** 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoogeveen** 19.30 uur ds. P. Mulder; **Kapelle-Biezeling**

19.30 uur ds. G.J. Baan; **Kesteren** 19.30 uur (voor de zending) ds. G. Beens; **Mijdrecht** 19.30 uur (Hervormingsdienst) ds. J. van Rijswijk; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. D. de Wit; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur stud. W. de Jong; **Oudemirdum** 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Rhenen** 19.30 uur ds. F. Mulder; **Soest** (Dankdag) 14.30 en 19.30 uur ds. W. Visscher; **Wierden-Aadorp** (Dankdag) 15.00 en 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Zwolle** 19.30 uur ds. J. van Laar.

DONDERDAG 31 OKTOBER 2024

Alblasserdam 19.30 uur (Hervormingsdienst) ds. J.B. Huisman; **Gorinchem** (locatie: Hoefslag 11, Gorinchem) 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Krimpen aan den IJssel** 19.45 uur (Hervormingsdienst) ds. H. van der Heiden; **Naaldwijk** 19.45 uur ds.

A. Schreuder; **Nieuwer Ter Aa** 19.30 uur (Hervormingsdienst) ds. M.T. Al-Chalabi; **Nieuwerkerk** 19.30 uur ds. J. de Kok; **Nunspeet** 19.30 uur (Hervormingsdienst) ds. A. Schot; **Oostvoorne** 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Oppendoes** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Veen** 19.30 uur (Hervormingsdienst) ds. E. Bakker.

VRIJDAG 1 NOVEMBER 2024

Amersfoort 15.30 uur (huw.bev.) ds. R.T. Michielse; **De Valk-Wekerom** 14.00 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; **Kootwijkerbroek** 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; **Middelburg-Zuid** 14.15 uur (huw.bev.) ds. M. Karens; **Nunspeet** 14.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; **Scherpenzeel** 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. Beens.

ZATERDAG 2 NOVEMBER 2024

Boskoop 19.30 uur (Hervormingsdienst) ds. G. Clements.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 27 OKTOBER 2024

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 uur ds. P.C. Vlot; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Het perfecte plaatje?!

Verdiepend congres voor ouders en opvoeders over maakbaarheid en prestatiedruk

D.V. 8 november 2024

Bezoek het ROV-congres over omgaan met verwachtingen en verplichtingen in deze tijd

Met lezingen, lunch en workshops. Kinderopvang aanwezig. Hartelijk welkom bij Driestar Educatief Gouda van 9.30-14.45 uur (inloop 9 uur). Entree € 37,50 p.p. Gratis deelname voor ROV-leden!

Meld snel aan

de stem van christelijke ouders

Scan de QR-code of ga naar rovereniging.nl/congres

Word ook de baas over jouw stress en onrust!

Mét garantie op resultaat!
Heb jij genoeg van onrust, stress, spanning, gejaagdheid, angst, paniek en somberheid?
En ben jij op zoek naar ontspanning, rust in je hoofd en weer lekker in je vel zitten?

Albert van den Bogaart

www.stressenonrustdebaas.nl

tel. 06-25081102

Ervaar jij bovenstaande klachten? Doe gratis mee met mijn online workshop: **'Weg met je onrust!'**

Op 14 november om 10 uur.

Meld je snel aan via de website of scan voor meer informatie en aanmelden!

Voor onze Basisschool 'De Akker' in Lisse zoeken wij een enthousiaste collega!

We zoeken ...

... een **LEERKRACHT GROEP 7/8**

óf

... een **LEERKRACHT MIDDENBOUW**
voor 2 dagen per week (0.4250 fte)

Wie meer wil weten, kan

- mailen naar *dhr. C. Walhout*, interim-directeur, directie@deakkerlisse.nl
- een kijkje nemen op onze website www.deakkerlisse.nl
- een kennismakings- of oriëntatiebezoek brengen aan onze school. Welkom!

Doorlopend ruime collectie: Nieuwe en Gebruikte Orgels op voorraad.

Bezoek onze ruime showroom op afspraak.
Bel 06 - 15 295 240

Orgelcentrum Het Binnenveld
Friesesteeg 56, Rhenen, tel. 0317-612010

www.orgelcentrum.nl

Breken met pornografie?

TAMIM

WELVERLENING - COACHING - TRAINING

www.tamim.nu

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

STICHTING
GEREFORMEERD
ERFGOED

Thema-avond

SCHRIFTGEZAG

D.V. VRIJDAG 8 NOVEMBER

Opening
Ds. A. Schot

De Schrift, niet meer en niet minder
Ds. J.M.D. de Heer

Hoe zijn we zeker van de Schrift?
Ds. W. van Vlastuin.

Aanvang 19.30 uur, Cunerakerk te Rhenen.
Met presentatie gereformeededogmatiek.nl

Meer informatie:
gereformeerderfgoed.nl/agenda

Van der Straaten Notarissen

Is op zoek naar een:

- **Kandidaat-notaris of notarieel jurist met een passie voor het familierecht**
- **Medewerker vastgoed**

Lijkt het jou leuk om bij ons te komen werken op ons kantoor in de Hoeksche Waard? Dan hopen wij dat we met jou kennis mogen maken!

Meer informatie wordt graag verstrekt door de heer A.J. van Driel (notaris), telefoonnummer 0186-601222.

Je sollicitatie met C.V. kun je richten aan Van der Straaten Notarissen, Postbus 5522, 3271 AA Mijnsheerenland of per mail: vandriel@straatennotarissen.nl

Kijk voor de uitgebreide omschrijving van de vacatures op onze website: www.straatennotarissen.nl

Vijverzicht: Wonen en zorg in één!

Per D.V. 1 november 2024 wordt onze nieuwe afdeling Vijverzicht geopend. Prachtig gelegen aan de tuin met vijver. Hier bieden we 24-uurszorg aan bewoners met een indicatie VV5 of hoger. Dit doen we met een enthousiast team dat klaarstaat om persoonlijke zorg te leveren in een veilige en vertrouwde omgeving.

Interesse? Neem contact op met onze klantadviseur:
 ✉ klantadviseur@huizewinterdijk.nl ☎ 0182-680000

huizewinterdijk.nl

Ben jij klaar om impact te maken in de zorgsector?

Dan is De Schutse op zoek naar jou!

Wij zoeken een gedreven:

- **HR-manager**
- **Recruiter & Marketingspecialist**

Voor vragen of meer informatie kun je contact opnemen met Kommer den Uil via kduil@deschutse.nu of 0488-48 33 22.

Lees de uitgebreide vacaturetekst op werkenbijdeschutse.nl of scan de qr code.

De Schutse
Zorg wat er écht toe doet

JOH. DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

BROUWER
PSYCHOLOGEN

**Psychologische hulp voor
kinderen en volwassenen**

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen
en Apeldoorn (nieuw)

Voor ons kantoor in Woerden zijn wij op zoek naar een

Theoloog en toeruster zending

HERINNERING

WANT ALLE VOLKEN ZULLEN KOMEN, EN VOOR U AANBIDDEN
Openbaring 15:4m

Kijk voor meer informatie
op www.zgg.nl/vacaturebureau.
We zien uit naar je sollicitatie.

Even een paar dagen er tussenuit?
Geniet van rust, ruimte en natuur op de Veluwe in onze nieuwe, luxe en comfortabele 4-pers. **B&B Mijllerticht te Lunteren**. Meer informatie op www.mijllerticht.nl of bel 06-22691950.

De Schutse
Zorg wat er écht toe doet

URGENT: Mede als gevolg van gewijzigde belastingwetgeving moeten we afscheid nemen van onze ZZZP-ers. Hiervoor zijn we op zoek naar **begeleiders in de regio Kesteren/Opheusden/Achterberg/Oud-Vossemeer**. Werktijden en omvang dienstverband in overleg te bepalen. Neem contact op met onze recruiter Mirjam Hardeman (06 39 36 75 89). Voor meer info kijk op of scan de QR-code:

Educatis
Reformatorisch
Primair
Onderwijs

**Word jij onze
nieuwe directeur?**

Voor de Akker in Amstelveen zijn we in de loop van 2025 op zoek naar een nieuwe

DIRECTEUR M/V

Uitgebreide informatie en een profielschets zijn te vinden op onze website www.werkenbijeducatis.nl.

Solliciteren
Jouw motivatiebrief en CV kun je uiterlijk D.V. 6 november 2024 mailen naar D.D. (Dick) Both van organisatieadviesbureau Both & De Bruijn (dick@bothendebriijn.nl). De eerste gesprekken worden D.V. 11 november 2024 gehouden.

Scan voor meer informatie:

Per direct al beschikbaar? Reageer dan ook!

Vit. D (Vegan D met D₃ en D₂) van **Neolife**: voor een goede gemoedstoestand - verhoogt de weerstand - ondersteunt het behoud van botten en spierfuncties
Okt.-aanb. | Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Met onze leskoffer

neemt u de klas mee op
ontdekkingsreis

De leskoffer is samengesteld met authentieke materialen rondom het Jodendom en is geschikt voor verschillende leeftijdsgroepen.

Ook zijn onze voorlichters graag bereid om op uw school een gastles te geven.

Door middel van een presentatie en de materialen gaan de leerlingen met de koffer als het ware 'op reis' en leren het Jodendom kennen.

Leskoffers

zijn te reserveren tegen een geringe vergoeding. Een gift of actie ten bate van het werk onder het Joodse volk wordt erg op prijs gesteld.

Deputaatschap voor Israël, Houwtuinlaan 7, 3447 GM Woerden
Tel. 0348-489929 • info@boardforisrael.nl

Voor het reserveren van deze 'reiskoffer' of voor meer informatie en lesideeën zie
www.onderwijsisrael.nl

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
LEGAALIE VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENTEN

ACTIVITEITEN

(On)draaglijk lijden

Voor mensen met een lichamelijke beperking en hun familieleden

Zaterdag 9 november – 12.30 uur | Middelburg | stud. L.J. van den Berge

Verziend; lopen in blind vertrouwen

Voor volwassenen met een visuele beperking en hun partner
En voor ouders van kinderen met een visuele beperking en hun kinderen

Zaterdag 16 november – 10.00 uur | Woerden | Annemarie Vogel

Mensen met autisme, een verstandelijke beperking en de kerkelijke gemeente

Voor ouders van jongere en oudere kinderen met autisme en een verstandelijke beperking

Dinsdag 19 november – 19.45 uur | Ridderkerk-Slikkerveer | D. Rosbergen

Zelfredzaamheid en Parkinson

Voor mantelzorgers van mensen met de ziekte van Parkinson

Donderdag 21 november – 19.30 uur | Ridderkerk | Elise Reijers

Eenzaamheid

Voor mensen met niet-aangeboren hersenletsel en hun mantelzorgers

Zaterdag 23 november – 10.00 uur | Geldermalsen | ds. P. Mulder

Leven met autisme in een wereld zonder autisme

Voor volwassenen vanaf 25 jaar met autisme en een (boven) gemiddelde intelligentie

Zaterdag 23 november – 10.00 uur | Woerden | Lea van Viegen

Autisme en autorijden

Voor jongeren tussen de 16 en 25 jaar met autisme en een (boven)gemiddelde intelligentie

Zaterdag 7 december – 10.30 uur | Woerden | Ad van der Vlist

Donderdagavond 14 november 2024 presenteert Helpende Handen een nieuw Bijbels dagboek voor kinderen van 9 tot 12 jaar. Deze bijeenkomst wordt gehouden in de Bethlehemkerk, Oudelandseweg 50 te Woerden. Aanmelden via de website.

Voor meer informatie en aanmelden:
0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl
www.helpendehanden.nl

UITNODIGING

D.v. vrijdag 8 november 2024
Geref. Gemeente Gorinchem
 Paardenwater 23 - aanvang 19.30 uur

Rouwen doe je samen

Spreker: Erik Jan Verbruggen

Reformatische vereniging
 voor ouders bij wie tijdens
 de zwangerschap of kort na
 de geboorte kind(eren)
 zijn overleden

www.indeknopgebroken.nl tel: 06-49 49 94 99

'Rinus en de ramp op Oostdijk', M.
 Sinke. Voorkom teleurstelling en bestel
 direct! Ook de presentatie bijwonen?
www.ramshoorn.nl / info@ramshoorn.nl

Cursussen Oudvaders

Lees eens een boek in de vorm van
 vraag en antwoord.

Voor meer info bezoek de website of
 bel 0118-583025 / 0172-532796

Donderdag 31 oktober 2024

Tijdrede SGP Edeveen

Ds. D.E. van de Kieft
 19.30 uur | geb. GGin
 Hoofdweg 187 Edeveen

vacature

Met ingang van D.V. 1 januari 2025
 zoeken wij voor onze school een

Directeur- bestuurder

0,4 – 1,0 fte

Voor onze prachtige dorpsschool met inspirerende leef- en
 werkomgeving zoeken wij een gemotiveerde directeur-
 bestuurder om de groei van onze school verder vorm te
 geven. Gegrond op en werkend vanuit de basis: Gods
 onfeilbaar Woord en de Drie Formulieren van Enigheid.

Informeren?

dhr. H.J. Dekker directeur-bestuurder a.i.
 M. hjdekker@ehselspeet.nl
 T. 06 – 37 18 12 76

Solliciteren?

U kunt uw gemotiveerde sollicitatiebrief met
 CV per e-mail sturen naar: dhr. H. van 't Slot,
 secretaris toezichhoudend bestuur,
hutslot@ehselspeet.nl

Scan de QR-code of kijk voor
 een uitgebreidere omschrijving
 op: ehselspeet.nl/vacature

Eben-Haëzerschool

DS. A. MOERKERKEN

Aren rapen

Dagboek voor jong en oud

Aansprekend dagboek waarin de boodschap
 van het Woord helder klinkt. Het zal niet
 ledig wederkeren, maar doen wat de grote
 Zaaier behaagt.

*De netto-opbrengst (van de bestellingen
 via onderstaand adres) is volledig bestemd
 voor de Stichting Gereformeerd Erfgoed*

Het boek wordt gedrukt in een duidelijke
 letter, telt 382 bladzijden en kost
€ 24,90 (exclusief € 3,50 verzendkosten).

Kerkenraad Capelle aan den IJssel-West
 Bestellen: A.J. Bax te Capelle aan den IJssel
 e-mail: bax@kliksafe.nl
 telefoon: 010-4519137
 (tussen 18.00 en 20.00 uur)

Stichting
 Balkan
 Zending

PSALMZANG- AVOND

met Pieter Heykoop

TOEGANG
 GRATIS!

D.V. 2 NOVEMBER 2024
 Deuren open 18.30 uur · Aanvang 19.00 uur

OUDE KERK IN EDE

Meditatie: Ds. D. Zoet
 Collecte voor stichting Balkanzending

Ervaar rust tussen de Scheldes. **Nieuw in Zeeland: B&B De Bakkeet**. Kijk voor beschikbaarheid op www.zeeuwsoefje.nl

Gevraagd: prekenbanden (bandrecorder) **en/of preekcassettes** (cassetterecorder). Niet voor handelsdoeleinden of internet. Mailadres: prekenopschrift@gmail.com

Verschenen:
Ds. J. Karens (1921-2008):
'Een bedde om eensgezindheid'
Vier preken uit Filippenzen 1 en 2
Met voorwoord van ds. M. Karens
Prijs: 13,50 euro (excl. verzendkosten)
Bestellen per mail: jkarens63@gmail.com
Tel/whatsapp: 06 30673751

 Bureau Mark.

Luisteren,
met ook voor elkaar.

Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

EVANGELIST VOOR EMMEN

**WIE ZOEKT DE DRENTENAREN OP EN DEELT DE BIJBEL,
DE BOODSCHAP VAN GOD, MET HEN?**

DRENTHÉ; ooit het land van de hunebedden en de veenkolonies. De evolutietheorie is haast tastbaar aanwezig. De bruisende stad Emmen heeft zo'n 110.000 inwoners. Jaarlijks bezoeken twee miljoen toeristen de streek.

Meer informatie/solliciteren?
Scan de QR code of kijk op
www.evgg.nl/vacatures

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

 de SAAMBINDER

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul,
ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T. 001 269 720 3533
E. saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van redenen niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

21

Voor Mijn aangezicht

Ons hele leven speelt zich af voor Gods aangezicht. Iedere stap die we zetten. Ieder gesprek dat we voeren. Al het werk dat we doen. Niets is voor de Heere verborgen.

Israël kreeg in het eerste gebod te horen dat God geen enkele andere god voor Zijn aangezicht wilde zien. De Heere staat niet toe dat we doen alsof er naast Hem nog iets of iemand anders is die ons verder kan helpen, op wie we ons vertrouwen stellen kunnen. Dat duldt de Heere niet. Die ruimte geeft Hij ons niet. De Heere zegt: Ruim alle rommel op waarvan je denkt dat ze je steun kan bieden. Dat is allemaal tevergeefs. Ik wil dat voor Mijn aangezicht niet zien. Wat wil de Heere dan wel zien? Dat staat prachtig verwoord in de Catechismus: Ken Mij, vertrouw Mij, onderwerp je aan Mij, verwacht alle goeds van Mij, heb Mij lief, vrees Mij, eer Mij (Heidelbergse Catechismus, antwoord 94).

Er moet een wandel voor Zijn aangezicht zijn. Deze opdracht gaf de Heere aan Abraham: 'Wandel voor Mijn aangezicht en zijt oprecht' (Gen. 17:1). Een prachtig beeld. Je ziet het voor je. Een vader is met zijn kinderen aan het wandelen. Wat zegt die vader? Loop maar voor me uit, dan kan ik jullie in de gaten houden. Vader kan zijn ogen op zijn kinderen houden en ingrijpen als er gevaar dreigt. Dat is het troostvolle wat Gods kinderen weten mogen. Ze leven voor Zijn aangezicht. 'Zijn oog slaat mij in liefde gade' (Ps. 31:17 ber.).

Wandelen voor Zijn aangezicht is geen prestatie van ons. De Heere zei tot Abraham: Ik ben God, de Almachtige. Dat ging er aan vooraf. Alleen door en in Zijn kracht is er een wandel voor Zijn aangezicht. ♦

Leestip: Genesis 17:1-8

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Een dominee in de gevangenis

De dominee is een andere dominee geworden

De dorpsklok heeft juist vier slagen laten horen. Twee jongens spelen naast de school.

'Hendrik,' roept Cornelis opeens: 'vlug, stop je knikkers in je pet! De dominee komt eraan!'

Zelf rent hij meteen weg.

Hendrik bukt en grist vlug z'n buit bij elkaar. Daarna zet ook hij het op een lopen.

Hijgend laten de jongens zich aan het eind van de straat in het lange gras vallen.

'Pfff. Dat was op het nippertje. Stel je voor dat de dominee naar ons toegekomen was', hijgt Hendrik.

'Zeg dat wel', antwoordt Cornelis. 'Ik weet echt niet wat ik dan tegen hem zou moeten zeggen. Hij is zo ernstig en hij kan je zo doordringend aankijken. Reina vertelde pas ook al dat de dominee haar had aangesproken toen ze samen met Johanna aan het spelen was.'

'Echt waar?' 'Ja! Hij vroeg: Meisjes, kunnen jullie sterven? Want sterven is God ontmoeten!'

'Ik vind dat de dominee wel veel durft', merkt Hendrik peinzend op. 'M'n oom vertelde dat hij laatst voor de dorpskerk heeft gepreekt. Hij heeft toen heel ernstig gewaarschuwd dat de mensen zo niet verder mochten leven. En, weet je, vanaf die tijd heeft manke Jan er geen stap meer binnen gezet. Jij weet toch ook hoe vaak die kerel dronken was.'

'Echt waar, joh?' vraagt Cornelis verwonderd. 'Maar eh... vind jij ds. Ledeboer niet erg streng?'

'Nou ja, misschien wel een beetje', aarzelt Hendrik, 'maar je voelt tóch dat hij het goed bedoelt. Geloof jij dan niet dat de dominee een kind van God is?'

Ja, dat durft Cornelis niet te ontkennen.

'Maar tóch is hij anders dan eerst', zegt hij, terwijl hij z'n knikkers in z'n jaszak doet. 'Vader zei pas ook dat hij sinds die ene zondag een andere dominee is geworden.'

'O, dat kan wel zijn', antwoordt Hendrik, terwijl hij in het rond kijkt. 'Kom op!', roept hij enthousiast, 'hij is verdwenen, we gaan nog even knikkeren.'

Ze springen overeind en hollen terug naar de school. ♦

Vraag en antwoord

door
ds. **Labee**

Veelheid van onder- danen

Is de bekende uitspraak 'Des konings (of Konings) heerlijkheid is gelegen in de veelheid van de onderdanen' eigenlijk wel juist? Want satan heeft toch meer onderdanen?

Herkomst

De uitspraak 'Des konings (of Konings) heerlijkheid is gelegen in de veelheid van de onderdanen' is waarschijnlijk afgeleid van het Schriftwoord uit Spreuken 14 vers 28. Daar lezen we:

'In de menigte des volks is des konings heerlijkheid, maar in gebrek van volk is eens vorsten versterking'. Koning Sálomo wist heel goed wat hij daarmee uitsprak. Deze aardse vredevorst mocht regeren over een groot volk.

Met onder meer de Bijbelverklaarder M. Henry (1662-1714) menen we dat deze spreuk allereerst betrekking heeft op het staatkundige leven. Daarom staat 'koning' niet met hoofdletter maar met kleine letter. Genoemde Bijbelverklaarder laat ons weten bij dit vers dat het gaat 'om twee grondbeginselen van staatkunde die zichzelf bewijzen'.

Allereerst 'dat het grotelijks tot eer en heerlijkheid strekt van een koning om over een volkrijk koninkrijk te heersen; het is een teken dat hij goed regeert, daar vreemdelingen er toe aangelokt worden om zich in zijn rijk en onder zijn bescherming te vestigen, en zijn eigen onderdanen in vrede en welvaart leven'. En de bekende verklaarder haast zich om eraan toe te voegen: 'Het is een teken dat hij en zijn rijk onder de zegen van God zijn, waarvan de uitwerking is vruchtbaar te zijn en vermenigvuldigd te worden (...)'.
Maar er klinkt in deze verklaring ook een diepere notie door: 'En laat allen die het goed menen met het koninkrijk van Christus en met Zijn eer en heerlijkheid doen wat zij kunnen om te bevorderen, dat velen aan Zijn kerk zullen toegevoegd worden'.

Vervolgens legt Henry ook het tweede tekstdeel uit: 'maar in gebrek van volk is eens vorsten versterking'. Heel concreet wordt deze verklaarder: 'Als het volk vermindert, verzwakt de vorst. In gebrek aan volk is des vorsten magerheid,

zo lezen het sommigen. De handel staat stil, de grond ligt onbebouwd, het leger heeft gebrek aan rekruten, de vloot aan bemanning; en dat alles omdat er geen mensen genoeg zijn (...)'.
We zien er geen bezwaar in om de gevraagde uitdrukking als tweede te betrekken op de meerdere Vredevorst, Jezus Christus. Nee, dan gaat het er niet om dat we gaan rekenen met aardse getallen. Maar dat 'kleine kuddeke' (Luk. 12:32a) wordt wel voortdurend groter. De bruidsgemeente van Christus groeit op aarde en in de hemel. En waar de dienst aan satan een slavendienst is, zijn het gewillige onderdanen van de heerlijkste Koning en de beminnelijkste Vorst.

Toekomst

Van Christus Zelf hebben wij nooit gelezen dat Hij tijdens Zijn omwandeling op aarde zoveel vrucht heeft gehad. Maar het beloftewoord uit Jesaja wordt vervuld: 'Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden; door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken' (Jes. 53:11a). Tegelijk lezen we dat met Pinksteren duizenden vijanden met God worden verzoend en de Heere worden toegevoegd.

Als Johannes jaren later op Patmos mag opzien, ziet hij in een visioen een ontelbare schare. Ze zijn van eeuwigheid door de Vader verkoren, gekocht met Jezus' dierbaar bloed, toegebracht door Gods Geest. En er zullen onderdanen staan uit 'alle natie en geslachten en volken en talen' (Openb. 7:9m). Lezer(es), hoort u bij die gelukkige onderdanen die straks zullen staan in die grote schare, die niemand tellen kan, staande voor de troon en voor het Lam? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.